

Tutkimusretkellä selkokieleen

TOIMITTANEET

Camilla Lindholm & Leealaura Leskelä

Gaudemus

Copyright © 2025 Tekijät ja Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Hanna Lahti / Huomen GDI

KL 88.2, 32.2
UDK 80, 323.1

ISBN 978-952-345-306-7

Painopaikka: Drukätava, 2025

Sisällys

Esipuhe	9
<i>Leealaura Leskelä & Camilla Lindholm</i>	

OSA I: KOHTI SELKOKIELEN TUTKIMUSTA

1. Selkokielen tutkimus yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta edistämässä	17
<i>Leealaura Leskelä & Camilla Lindholm</i>	
2. Selkokieli saavutettavan viestinnän kentällä	41
<i>Tuija Kinnunen</i>	
3. Näkökulmia selkokielen tutkimukseen. Nuorta, monitieteistä ja kansainvälistä	56
<i>Eliisa Uotila, Ulla Vanhatalo & Camilla Lindholm</i>	
4. Selkoruotsi. Esimerkki plurisentrisyden monimutkaisuudesta ..	66
<i>Solveig Arle, Carina Frondén & Camilla Lindholm</i>	
5. Apuvälineitä selkotekstin kirjoittamiseen ja arviointiin	72
<i>Päivi Kuusi & Leealaura Leskelä</i>	

OSA II: SELKOKIELEN TARVE JA KÄYTTÄJÄT

6. Selkokieltä tarvitsevat ihmiset	83
<i>Leealaura Leskelä</i>	
7. Selkoteksti kohtaa lukijansa. Selkotekstien luettavuus ja lukutaitotutkimus	106
<i>Leealaura Leskelä & Sari Sulkunen</i>	

8. **Selkokieli ja maahanmuuttajataustaisille suunnattu viranomaisviestintä**123
Johanna Komppa & Leealaura Leskelä
9. **Näkökulmia selkokielen kustannusvaikuttavuuteen**130
Paulus Torkki, Janika Pöder, Tiina Valkendorff & Ulla Vanhatalo

OSA III: SELKOKIELEN TUTKIMUSSUUNTAUKSIA JA LÄHESTYMISTAPOJA

10. **Selkokieli puheessa ja vuorovaikutuksessa**141
Leelaura Leskelä & Camilla Lindholm
11. **Mahdollisuuden ilmaiseminen selkokielessä. Selkoteksti kielentutkimuksen näkökulmasta** 164
Minna Jaakola & Tiina Onikki-Rantajääskö
12. **Käyttäjäkeskeisen kääntämisen periaatteet selkokielimukauttajan tukena**172
Kaisa Koskinen
13. **Selkokieli ja vammaistutkimus**187
Leealaura Leskelä & Antti Teittinen
14. **Selkokielen tutkimus ja kieliaktivismi** 196
Camilla Lindholm & Ulla Tiililä

OSA IV: SELKOViestinnän Kielellisiä, Tekstuaalisia ja Multimodaalisia Piirteitä

15. **Selkokieli ja sanasto**213
Ulla Vanhatalo & Idastiina Valtasalmi
16. **Selkokielen rakenteet kiikarissa**219
Ella Airaksinen
17. **Selkokielen typografia** 226
Topi Lehto
18. **Kuvien käyttö selkoviestinnässä**235
Kaisa Kaatra, Anne Ketola & Maija Ylätupa

19. Selkokieleiset tietotekstit	245
<i>Henna Kara</i>	
20. Selkokieli ja media	253
<i>Auli Kulkki-Nieminen & Pertti Seppä</i>	
21. Selkikirjallisuuden lukemisesta ja tutkimisesta.	265
<i>Jenni Saarilahti & Mervi Kastari</i>	
Viitteet	272
Lähteet ja kirjallisuus	291
Kirjoittajat	323

TIETOLAATIKOT

Tietolaatikko 1. YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista	43
Tietolaatikko 2. Design for All – kaikille sopiva suunnittelu	46
Tietolaatikko 3. Viestinnän mukauttamiskeinot	49
Tietolaatikko 4. Selkokielen kohderyhmäjako Suomessa	86
Tietolaatikko 5. Selkokielen tarve on Suomessa kasvanut	88
Tietolaatikko 6. Luettavuusindeksit	109
Tietolaatikko 7. Kansainvälisissä lukutaitotutkimuksissa heikosti pärjänneet lukijat	112
Tietolaatikko 8. Keskustelunalyysi tutkimusmenetelmänä . . .	143
Tietolaatikko 9. Epätyypillinen vuorovaikutus ja vuorovaikutuksen epäsymmetria keskustelunalyysisessä tutkimuksessa.	145